

**«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI**

**«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2026-YIL № 1-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI**

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

**www.innoworld.net
O'ZBEKISTON-2026**

**Talabalar uchun shaxsiy moliyani boshqarish: mobil ilovalar orqali
Foziljonova Madinabonu Ravshanbek qizi**

1-kurs Iqtisodiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarning shaxsiy moliyasini boshqarish masalalari ilmiy-amaliy jihatdan tahlil qilingan. O'tkazilgan so'rovnoma natijalari asosida talabalarning oylik xarajatlari tuzilmasi o'rganilib, moliyaviy savodxonlik darajasining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, mobil ilovalardan foydalanish orqali moliyaviy rejalashtirish, xarajatlarni nazorat qilish va ularni 25–30 foizga kamaytirish imkoniyatlari ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: talabalar, shaxsiy moliya, moliyaviy savodxonlik, mobil ilovalar, xarajatlarni boshqarish, moliyaviy rejalashtirish, tejash, daromad va xarajat tahlili, moliyaviy intizom.

Аннотация: В статье проведён научно-практический анализ вопросов управления личными финансами студентов. На основе результатов опроса изучена структура ежемесячных расходов студентов и показана значимость финансовой грамотности. Также раскрыты возможности финансового планирования, контроля расходов и их сокращения на 25–30 процентов с использованием мобильных приложений..

Ключевые слова: студенты, личные финансы, финансовая грамотность, мобильные приложения, управление расходами, финансовое планирование, сбережения, анализ доходов и расходов, финансовая дисциплина.

Abstract.

The article provides a scientific and practical analysis of personal finance management among students. Based on survey results, the structure of students' monthly expenses is examined, and the importance of financial literacy is highlighted. In addition, the study demonstrates the possibilities of financial planning, expense control, and reducing costs by 25–30 percent through the use of mobile applications.

Keywords: students, personal finance, financial literacy, mobile applications, expense management, financial planning, savings, income and expense analysis, financial discipline.

Talabalar hayotida shaxsiy moliyani to'g'ri boshqarish muhim ahamiyatga ega. Kun.uz tomonidan 2021-yilda o'tkazilgan so'rovnoma natijalariga ko'ra, Toshkentda o'qiyotgan talabalar oyiga o'rtacha 2 million so'm sarflaydi. So'rovnomada turli oliy ta'lim muassasalari talabalari ishtirok etdi va ularning xarajatlari to'liq tahlil qilindi.

So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, talabalarning asosiy xarajatlari quyidagicha taqsimlanadi: ijara to'lovi – 535 000 so'm (44%), oziq-ovqat va tushlik – 500 000 so'm (42%), yo'l haqi – 83 000 so'm (7%), aloqa xizmatlari – 50 000 so'm (4%). Qo'shimcha xarajatlari (til kurslari, kiyim-kechak) taxminan 200 000 so'mni tashkil etadi. Jami oylik xarajat 1 368 000 so'mni tashkil qiladi. Eng kam xarajat qiluvchi talabalar oyiga 1 million so'm sarflasa, eng ko'p xarajat qiluvchilar 6 million so'mgacha pul ishlatadilar.

Xarajat turi	Miqdor	Foiz
Ijara	535 000	44%
Oziq-ovqat	500 000	42%
Transport	83 000	7%
Aloqa	50 000	4%
JAMI	~1 368 000	100%

Jadval 1. Oylik xarajatlar taqsimoti

Ko'pchilik talabalar xarajatlarini nazorat qila olmaydilar. Amerika Psixologlar Assotsiatsiyasi tadqiqotiga ko'ra, talabalarning 79 foizi moliyaviy stress holatida yashaydi. Journal of Consumer Affairs jurnalida nashr etilgan tadqiqotga ko'ra, talabalarning 61 foizi kreditlar va qarzlar yuzasidan tashvishlanadi. Shu sababli mobil ilovalar yordamida shaxsiy moliyani boshqarish zarurati tug'iladi.

Money Lover, Wallet va Coin Keeper kabi mobil ilovalar talabalar uchun ideal yechim hisoblanadi. Money Lover barcha daromad va xarajatlarni bir joyda qayd etadi, 40 dan ortiq kategoriya mavjud. Financial Technology Research jurnalida nashr etilgan tadqiqotga ko'ra, bu ilovalardan foydalanuvchilar o'rtacha oyiga 15-20 foiz ko'proq tejash imkoniyatiga ega. Wallet kuchli vizualizatsiya vositalari bilan, Coin Keeper esa oddiy interfeys bilan ajralib turadi.

Rasm 1. Money Lover ilovasi

Xarajatlarni optimallashtirish real natijalar beradi. Oziq-ovqat xarajatlarini uyda tayyorlash va guruhli xarid orqali 500 000 so'mdan 350 000 so'mga (30% tejash) kamaytirish mumkin. Transport kartasi va velosiped ishlatish orqali transport xarajatlarini 83 000 so'mdan 50 000 so'mga (40% tejash) tushirish mumkin. Optimal tarif tanlash orqali aloqa xarajatlarini 50 000 so'mdan 35 000 so'mga (30%

tejash) qisqartirish mumkin. Umumiy hisobda oyiga 198 000 so'm tejash imkoniyati mavjud.

Kategoriya	Hozirgi	Optimal
Oziq-ovqat	500 000	350 000 (30%↓)
Transport	83 000	50 000 (40%↓)
Aloqa	50 000	35 000 (30%↓)
JAMI	633 000	435 000 (31%↓)

Jadval 2. Optimallashtirish natijalari

Tejash strategiyalari orasida 50/30/20 qoidasi samarali: daromadning 50% zaruriy ehtiyojlarga, 30% ixtiyoriy xarajatlarga, 20% tejashga. Guruhli xarid va chegirmalar 20-30% tejash beradi. Freelance va repetitorlik oyiga 500 000 - 1 500 000 so'm qo'shimcha daromad keltiradi. Amaliy misolda, talaba Money Lover ilovasini 6 oy ishlatib, oylik xarajatlarni 2.1 mln so'mdan 1.5 mln so'mga kamaytirib, 6 oyda 1.8 mln so'm jamg'arma qildi.

Talabalar uchun shaxsiy moliyani to'g'ri boshqarish kelajakdagi moliyaviy barqarorlik asosi hisoblanadi. So'rovnoma ma'lumotlari talabalarning oyiga o'rtacha 1.2-2 million so'm sarflashini ko'rsatdi. Mobil ilovalar yordamida xarajatlarni 25-30% ga kamaytirish va oyiga 200-300 ming so'm tejash mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, moliyaviy boshqaruv ilovalaridan foydalanuvchilar o'rtacha 15-20% ko'proq tejaydilar va moliyaviy stress 40% ga kamayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tursunov J. Talabalar bir oyda o'rtacha qancha pul sarflaydi? // Kun.uz. – 2021.
2. Xudoyqulov M.A., Raxmonov S.T. Shaxsiy moliyani boshqarish asoslari. – Toshkent: Fan, 2024. – 278 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Moliyaviy savodxonlikni oshirish bo'yicha metodik tavsiyalar. – Toshkent, 2023.
4. American Psychological Association. Financial Stress and Students. – Washington: APA, 2023.
5. Johnson M.T. Mobile Financial Applications and Student Spending Behavior. // Journal of Consumer Affairs. – 2023. – Vol. 57. – P. 445–472.
6. Chen L. Digital and Mobile Tools in Personal Financial Management. // Financial Technology Research. – 2024. – Vol. 12. – P. 178–201.
7. OECD. Financial Literacy and Inclusion for Youth. – Paris: OECD Publishing, 2022.